Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Joxe Zumeta Jaunarena

Lezo, Gipuzkoa (1937)

Aurkibidea

Biografia

Bilbon jaioa, gerra garaian. Urtebeterekin Lezora joan ziren bizitzera, Zubitxo kaleko Juanenea etxera. Ama nafarra zen, Erasungoa, Errenteriara neskame joana. Aita Lezokoa zen, eta Errenteriako paper-lantegian egiten zuen lana. Joxek ere hantxe egin zuen lana 16 urtetik 23ra, makina batek eskua harrapatu zion arte. Hori bai, aurretik ere lanean zebilen: 12 urterekin zapatari ofizioa ikasi zuen, eta 14rekin bakailaoa deskargatzera joaten zen Pasai Donibanera; arrain-kaxak josten ibili zen, baita ardo-upelak konpontzen ere. Lezora ezkondu zen; eta, handik hogei urtera, Hondarribiara joan ziren bizitzera. Bertako Kasino Zaharreko lehendakaria zen elkarrizketa egin zitzaionean.

Zintak

LEZ-060

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2011-10-14
- **Iraupena**: 80 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Langileekin jolasean, haien egoeraz jabetu gabe

- **Erref**: LEZ-060/006
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 00:03:55. **Bukatu**: 00:06:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:
Umetan Lezon bizi ziren, eta etxe hartan Langileen Batailoiko langileak ere bizi ziren. Lana latz egiten zuten haiek. Beraiek, mutil koskorrak izanda, langileekin jolasean aritzen ziren. Baldintza txarretan bizi ziren langileak, bizimodu gogorra zuten.

2. "Uso txuriak" eramandako maisua

- **Erref**: LEZ-060/007
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:06:39. **Bukatu**: 00:08:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Eskola nazionalean ikasi zuen Joxek. Dena erdaraz egin behar izaten zuten. Maisu batek, don Jose Mariak, Uso txuria kanta erakutsi nahi izan zien; eta, horregatik, bi egunerako lanetik bidali zuten. Gerora, gehiago ez zen itzuli lanera. Goizero, eskolan, Cara al Sol abestu behar izaten zuten; eta, gero, instrukzioa egiten zuten.

3. Hitzaldietara joan, eta hango propaganda onartu egin behar

- **Erref**: LEZ-060/008
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:08:22. **Bukatu**: 00:10:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Madrildik División Azuleko soldaduak etortzen ziren Lezora. Lezoko gazteek, soldadu joan aurretik, Errenteriako sindikatura joan behar izaten zuten astean behin, lana utzita, hitzaldiak entzutera. Han entzuten zituztenak onartu egin behar izaten zituzten.

4. Bakailaoa deskargatu, eta bat kolkora

- **Erref**: LEZ-060/010
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:10:37. **Bukatu**: 00:11:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:
12 urterekin, zapatari izateko hasi zen ikasten. 14 urte bete baino lehenago, Pasai San Juanera joaten zen bakailaoa deskargatzera. Garai hartan, gosea zen, eta bakailaoren bat etxera eramaten zuten ezkutuan.

5. Poliziaren dendan pikuak lapurtzen

- **Erref**: LEZ-060/011
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:11:40. **Bukatu**: 00:13:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:
Gerraostean, gosea pasa zuten. Sagarrak eta dendetako janaria lapurtzen ibilia da Joxe, beharra zegoelako. Polizia armatu bat eta bere familia Lezora etorri ziren bizitzera. Familia estimatua zen hura; janari-denda jarri zuten, eta Joxek han piku batzuk lapurtu zituenekoa gogoan du. Polizia hura oso gizon maitatua izan zen Lezon.

6. Zapata gutxi zegoenez, zegoena ondo zaindu behar

- **Erref**: LEZ-060/013
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:14:41. **Bukatu**: 00:16:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza

Laburpena:
12-30 urte zituen bitartean, zapatari-lanetan aritu zen, Zubitxo kalean, etxe ondoan. Zapatariek lehen dena eskuz egiten zuten. Lehengo oinetakoak nolakoak izaten ziren azaltzen du. Behin, sagar-lapurretan, zapata lokatz artean gelditu zitzaion; baina, hurrengo batean, itzuli eta han aurkitu zuen.

7. Aita eta bera, lan asko egindako gizonak

- **Erref**: LEZ-060/015
- **Iraupena**: 0:01:39. **Hasi**: 00:17:01. **Bukatu**: 00:18:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Paper-fabrikan egiten zuen lan Joxeren aitak; eta, horrez gain, Irunera joaten zen Talgo trenaren estazio berria egitera, egunean lau orduz. Joxe bera lan asko egindakoa da; paper-fabrikan zebileneko lan-baldintzak aipatzen ditu.

8. Paper-fabrikako lan-prozesua

- **Erref**: LEZ-060/016
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:18:40. **Bukatu**: 00:20:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Paper-fabrikan, makinetan egiten zuen lan. Han, lan-istripua izan zuen, eskua harrapatuta. Paper-fabrikako lan-prozesua azaltzen du. Egunkari askotarako papera sortzen zuten.

9. Egunkarietarako papera egiteko prozesua eta tresnak

- **Erref**: LEZ-060/018
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:20:47. **Bukatu**: 00:21:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Paper-fabrikan, egunkarietarako papera sortzen zuten. Papera egiteko prozesuaz eta tresnez hitz egiten du.

10. Paper-fabrikako makinen funtzionamendua

- **Erref**: LEZ-060/019
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 00:21:56. **Bukatu**: 00:23:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Paper-fabrikan, gehienbat gizonek egiten zuten lan. Fabrikaren ondoan, makinetako mantak sortzeko fabrika zegoen. Makinaren funtzionamenduaz hitz egiten du.

11. Makinetako mantak ondo aprobetxatzen zituzten

- **Erref**: LEZ-060/020
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:23:48. **Bukatu**: 00:26:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Makinetako mantak sortzeko, beste lantegi bat zegoen paper-fabrikaren ondoan. Manta haiei buruz hitz egiten du. Manta haiekin, galtzerdiak eta txapinak egiten zituzten.

12. Paper-fabrikako materialen inguruko pikarokeria

- **Erref**: LEZ-060/021
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:26:56. **Bukatu**: 00:28:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza

Laburpena:
Paper-fabrikako langileek papera eraman zezaketen etxera; baina batzuek saldu egiten zuten, eta nagusiak eskatzen zien, faborez, hori ez egiteko. Paper-fabrikako mantekin, ordea, arropak egiten zituzten langileek. Garai hartako pikarokeriari buruz hitz egiten du.

13. Paper-fabrikako lan-baldintzak

- **Erref**: LEZ-060/022
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:28:00. **Bukatu**: 00:29:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Larunbatetan, lan egiten zuten. Kooperatibako eta paper-fabrikako lan-baldintzak alderatzen ditu. Paper-fabrikako ordutegia eta laneko ohiturak.

14. Uholdeek bakarrik gelditu zuten paper-fabrikako ekoizpena

- **Erref**: LEZ-060/023
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 00:29:27. **Bukatu**: 00:31:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Paper-fabrikan, lan-baldintza gogorrak egon arren, ez zuten grebarik egiten garai hartan. Uholdeak izan zirenean bakarrik gelditu zen ekoizpena. Gogoan ditu uholde haiek, 1960. urte ingurukoak. Orduan, emakume bat hil zen eta kalte material handiak eragin zituen urak. Egunak eman zituzten uholdeen ondorioak garbitzen.

15. Garai batean, batean eta bestean, 12 ordu lanean

- **Erref**: LEZ-060/024
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:31:34. **Bukatu**: 00:32:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Paper-fabrikan zebilen garaian, 8 ordu egiten zuen lan egunero; eta, beste 4 orduz, zapatari-lanetan aritzen zen. Paper-fabrikan, ordu laurden bakarrik izaten zuten bazkaltzeko.

16. Paper-fabrikako egurra lantzen

- **Erref**: LEZ-060/026
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:34:09. **Bukatu**: 00:36:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Paper-fabrikara pinua nondik ekartzen zuten azaltzen du. Egurra nola lantzen zuten; egurraren zati guztiak aprobetxatzen zituzten.

17. Egurretik papera lortzeko prozesua

- **Erref**: LEZ-060/027
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:36:40. **Bukatu**: 00:38:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:
Egurra txikitutakoan, papera nola sortzen zuten azaltzen du.

18. Lehendik hona, ekoizpena asko azkartu da

- **Erref**: LEZ-060/028
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:38:41. **Bukatu**: 00:39:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza

Laburpena:
Lehendik hona, ekoizpena asko azkartu da; makinetan egondako aurrerapenekin, langile gutxiago behar da.

19. Paper-fabrikak eragindako kutsadura

- **Erref**: LEZ-060/029
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 00:39:45. **Bukatu**: 00:40:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza

Laburpena:
Paper-fabrikak kutsadura handia eragin du: airean, errekan... Hondakin guztiak errekara botatzen zituzten.

20. Umetako bainuen arriskuak

- **Erref**: LEZ-060/030
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:40:53. **Bukatu**: 00:42:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:
Lezon, Atxa lantegiko enborren gainean jolasean aritzen ziren; eta, nahiz eta arriskutsua izan, han ikasi zuten igerian. Ura zikina zegoen ordurako.

21. Txirlak eta aingirak harrapatzen

- **Erref**: LEZ-060/031
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:42:17. **Bukatu**: 00:43:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Txirla asko zegoen lehen Lezon, eta haiek harrapatzen aritzen ziren, eskuz, aitzurrik gabe. Erreketan, aingirak harrapatzen zituzten sardexkarekin; azala kendu, sukaldean prestatu, eta jan egiten zituzten.

22. Umetako aisialdia vs gaztetako aisialdia

- **Erref**: LEZ-060/032
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:43:13. **Bukatu**: 00:44:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Umetan, pilotan aritzen ziren; pixka bat koskortutakoan, ordea, tokan, musean eta trukean. Gaztetako ibilerak kontatzen ditu: taberna giroa, futbol-partiduak, bilerak... Irungo bileretara topoz joaten ziren.

23. Lehengo arropak eta haiek zaintzeko ahaleginak

- **Erref**: LEZ-060/033

- **Iraupena**: 0:02:26. **Hasi**: 00:44:37. **Bukatu**: 00:47:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Umetan, jostunak egiten zizkien arropak. 13-14 urterekin, galtza luzeak janzten zituzten mutikoek, eta galako janzkera iruditzen zitzaien hori; ilusio izugarria egiten zien. Txapelik ez zuten erabiltzen umetan; gurasoek bai, ordea. Lehen, zer-nolako oinetakoak erabiltzen zituzten azaltzen du. Zapatariek lan handia izaten zuten, oinetako pare bakarra izanik, jendeak ondo zaintzen baitzituen.

Transkripzioa
- Zuen erropak eta ze izaten zian jostunak eindakuak?
- Bai gure amak ez zakian josten baiño, bai bizilaguna jostuna zena ta galtza motzak, galtza motzak ibiltzen giñan orduan ta, orduan behin hamabi-hamahiru-hamalau urtien galtza luzie jazten zen "como vestirse de gala". Galtza luzia jaztia mutil kozkorrantzako, oan bezela ez,ez,ez galtza motzak. Ta galtza luziek jaztia ya usten zun ya gizona eiñ ziñela, ilusiyo izugarri handiya galtza luziek jaztia garai haietan. Beti galtza motzakin ta, batikan ere ez zien eskolan (...) Juten ziñen bezela jun, han ez zen zearikan, denak galtza motzak.
- Ta txapelik erabiltzeko ohiturarik?
- Txapelik ez,ez,ez; txapelik ez.
- Umetan ez?
- Umetan ez, gurasuek bai baiño nik txapelik ez nun behin ebiltzen.
- Ta gero, behin hamabi urtetik aurrera
- Ezta ere, nik txapela oain ebiltzen det neguan, gure aittak beti txapel haundiyakin, gure aitta haundiya zen. Orduan gizonekin txapelakin baiño hola gazteiyak ez. Hola hemezortzi- hogeita bost-hogetasei urte txapelik ez behin ere.
- Ez zen ohitturarik.
- Hori ez zen ohitturie ezta lantokiyan. Lantokiyan ez zen zera bixera, orduen ez zen bixerik gaiñea ta, lantokiyan gu aittare txapela baiña lantokiyan txapellik gabe ibiltze zun gure aittek papeleran, ez zun txapellik ibiltzen. Kalien ibiltzen huan bakarra.
- Ta umetan oiñetakuak, hanketakuak zer?
-Abarkak.
- Abarkak?
- Ta gomazko zapatak
- Lehen esan dezu gomazko zapatak.
-Ta behin hola hemezortzi urte sandaliak. Hola sandalia haundi batzuek,sandaliak o zapatak'e parea zea hiru-lau urteko zulo erdiya jarri, takoia jarri ta astien behin bakarra jantzi beste gañekuan abarkak o zapatilllak o apargatak o...
- Ta negurako zapatak?
- Neguko zapatak, gomazko zapata haundi batzuek, kubiertak azpian jarrita buenoo, buenoo, buenoo...
- Lehen zapateruak eukiko zuen lana?
- Bai, erru lana.
- Zaharra bota ta berriya?
- Ez,ez,ez oain berzela hiru lau pare ez, ez,ez, pare bat eta harekin ahal

zen guziya tiratzen zen, dena arreglua, dena arreglua. Zenbat sola erdi ta zenbat takoi, oain zapatero batek esango nau ta harek... oaingo suelak dia pegatuak ta orduan eskuz funtzionatzen, ez zeon kolik eta ezerre dena dena eskuz, larrua.

24. Zapaten zorua egiteko modua lehen eta orain

- **Erref**: LEZ-060/034
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:47:03. **Bukatu**: 00:49:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza

Laburpena:
Lehen, zapaten zorua nola egiten zuten azaltzen du. Oinetakoak egiteko materiala Donostiatik ekartzen zuten.

25. Zailena, zapaten zorua jostea

- **Erref**: LEZ-060/035
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:49:00. **Bukatu**: 00:51:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza

Laburpena:
Zapatak konpontzeko garaian, zailena zapatak jostea izaten zen. Gizonen eta emakumeen zapaten artean, aldea zegoen; eta denbora gehiago behar izaten zen emakumeen zapatak josteko. Pixkanaka, zapatak egiteko prozesua erraztu egin da.

26. Zapatari zeneko lanak

- **Erref**: LEZ-060/036
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 00:51:20. **Bukatu**: 00:53:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza

Laburpena:
Zapatari zela, gerrikoak zulatu eta neurrira jartzen zituen. Era guztietako oinetakoak egiten zituen. Abarkak gomarekin egiten zituzten. Garai hartan, oinetakoak asko aprobetxatzen ziren.

27. Lehengo oinetako motak

- **Erref**: LEZ-060/037
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:53:12. **Bukatu**: 00:54:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Lehengo botak nolakoak izaten ziren azaltzen du; gehienbat, arrainak deskargatzen ibiltzen ziren lagunek erabiltzen zituzten. Alpargatak kolore eta material askotakoak izaten ziren lehen.

28. Arropa ez hondatzeko izandako burutazio xelebrea

- **Erref**: LEZ-060/038
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 00:54:18. **Bukatu**: 00:55:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Lehen, arropa hondatuko zen beldurrez, batzuek ez zuten erabiltzen. Horri buruzko anekdota kontatzen du.

29. Dirurik ez zegoenean ere, konfiantza bai

- **Erref**: LEZ-060/040
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:56:26. **Bukatu**: 00:57:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza

Laburpena:
Julian Iturainekin ikasi zuen zapatari-lanbidea. Orduko salmentak nola egiten ziren azaltzen du; batzuek ez zuten dirurik izaten ordaintzeko, baina konfiantza beti ematen zitzaien bezeroei.

30. Bakailaoa deskargatzen ibili zeneko garaia

- **Erref**: LEZ-060/042
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:59:13. **Bukatu**: 01:00:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:
14 urterekin, bakailaoa deskargatzen hasi zen Pasai Donibanen. Garai hartan, barku asko zeuden, txikiak, baina egunero bakailaotara joaten zirenak. Goizeko ordu bietatik seietara aritzen ziren deskarga-lanetan. Orduan, lana nola egiten zuten azaltzen du.

31. Gauez kalean ibiltzeko beldurra

- **Erref**: LEZ-060/043
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 01:00:58. **Bukatu**: 01:02:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Pasai Donibanen bakailaoa deskargatzen aritu zen garaian, Lezotik oinez joaten zen hara, gauez. Bidean, ez zegoen farolik, eta beldur galanta pasatzen zuen orduan: izan ere, Sakamantekasek mutil koskorrak eramaten zituela esaten zuten zaharrek.

32. Pinuak botatzen ibili zenekoa

- **Erref**: LEZ-060/044
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 01:02:17. **Bukatu**: 01:03:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Umetako lanetan, ez zuten diru askorik irabazten. Pinuak botatzen eta herrira garraiatzen ibili zen garaian, astean 13-14 pezetako jornala izaten zuen. Pinua aizkorarekin botatzen zuten.

33. Errazionamendu garaiko "luxuak"

- **Erref**: LEZ-060/046
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 01:04:45. **Bukatu**: 01:06:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Errazionamendu garaian, olioa eta azukrea ez ziren soberan izaten. Ogi zuria Frantziatik ekartzen zuten kontrabandoan. Ogi zuria luxu handia izaten zen orduan. Errazionamenduko ogia izugarri gogorra zen. Beraiek taloa jaten zuten etxean; eta, noizean behin, txokolate pixka bat jartzen zioten taloari. Hura janari gozoa!

34. 13 urterekin, arrautza osoa jan

- **Erref**: LEZ-060/048
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 01:07:28. **Bukatu**: 01:08:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
13 urterekin jan zuen lehenengo aldiz arrautza osoa, komunio handia egin zuenean. Esnea zuenak arroz-esnea jaten zuen.

35. Arrain-kaxak josten aritu zenekoa

- **Erref**: LEZ-060/049
- **Iraupena**: 0:03:37. **Hasi**: 01:08:32. **Bukatu**: 01:12:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Pasaian, arrain-kaxak josten aritu zen. Lan horren nondik norakoak azaltzen ditu. Makinek bezala egiten zuten lan. Egurra kanpotik ekartzen zuten, pinua, dagoeneko oholak prestatuta. 8 gazte egoten ziren kaxak josten; eta beste 2 edo 3, materiala ekartzen. Batzuek oso abilak ziren iltzeak sartzen. Kaxa handia edo txikia izan, desberdin ordaintzen zen. Orduko lan-baldintzak aipatzen ditu.

36. Ardo-upelak konpontzen

- **Erref**: LEZ-060/051
- **Iraupena**: 0:03:24. **Hasi**: 01:13:20. **Bukatu**: 01:16:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Ardo-upelak konpontzen aritu zen Lezon. Hango lanaren nondik norakoak azaltzen ditu. Lezoko sarreran zegoen tailer hura. Nagusia Errenteriakoa zen; 14 langile inguruk egiten zuten han lan. Bankutik dirua tailerrera eraman behar izan zueneko pasadizoa kontatzen du.

37. Upelak konpontzeko moduak

- **Erref**: LEZ-060/052
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 01:16:44. **Bukatu**: 01:18:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
01 16 47 Upelak konpontzen aritu zenean, Errioxa eta Gaztela aldeko upelekin egiten zuten lan. Upelak garraiatzeko, trenaz baliatzen ziren: bagoian ekartzen zituzten, eta bagoian bertan konpontzen.

38. Emakumeak zenbait fabrikatan lanean, bereziki

- **Erref**: LEZ-060/053
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 01:18:31. **Bukatu**: 01:19:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:
01 18 33 Errenterian, Olibet gaileta-fabrika zegoen. Emakume askok egiten zuten han lan; baita Atxa txapa-fabrikan ere.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-01-27

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com